

razvaline so bile drugi dan. Škoda, pravijo, da znaša več stotisoč. Pogorelo je okrog 20 velikih hiš in trgovin. Zažgal je neki trgovski vajenec iz sovraštva in maščevanja do svojega gospodarja, ki ga je bil kot siroto vzel v svojo hišo.

Ali ni to grda nehvaležnost? Gotovo ga bodo hudo kaznovali. Pa kaj pomaga, ko ne more škode povrniti. Jaz sem pa hvaležna svoji teti za dobrote in slednji dan molim zanje. Sedaj so se ljudje malo umirili; pozabili pa ne bodo dolgo one noči. Mi smo skoraj tri dni spravljali v sobe, kar smo v eni sami noči iznesli na vrt.

Piši kaj novic iz Menišije

pozdravljajoči Te prijateljici

Mimici Dobravec

Golgotski križ.

(Zgodovinska črtica. — Sestavil A. Zdénčan.)

Zakaj beseda o križu je pogubljenim ne-spamet, nam pa, ki se rešimo, moč božja.
I. Korinč. 1, 18.

K jerkoli se razlega krščansko ime, in se širi katoliška cerkev, tam se dviga tudi zmagoslavno znamenje našega odrešenja in naše vere, sveti križ. Ž njim pričamo svojo vero, ž njim spoznavamo presveto Trojico.

Križ vidimo na odličnem mestu v domu vsake prave katoliške družine; dviga se ob stezah in cestah, potih, blesti se na vsakem altarju. Ker je križ tako razširjen in obče poznan, menim, da ustrezem mladim znancem, če jim popišem ob kratkem zgodovino svetega križa.

I.

Starim narodom je bil križ sramotilno znamenje. Pri Rimljanih niso smeli križati nobenega državljana; le sužnje so križali in barbare, to je, neomikane ljudi tujih narodov. Ko je pa Kristus s svojo smrtjo na križu posvetil križ, zadobil je čast in slavo. In sedaj se sveti križec na prsih močnega in slavnega moža, kakor tudi priproste deklice.

Judje so imeli navado, da so na mestu križanja zakopali v zemljo križ in druge k njemu spadajoče reči. Tako so zakopali tudi Jezusov križ, a skrivaj in ponoči, da ga ne bi kristjani dobili v svojo last. Vendar so kristjani visoko cenili in spoštovali vsaj ono mesto, kjer je bil Zveličar

kriznan. A da bi žalili vernike, so za časa cesarja Hadrijana (117—138) sezidali pagani na onem mestu tempelj v čast paganskemu bogu Jupitru in boginji Veneri. Tako je bil s tem bogokletnim činom cela tri stoletja uničen spomin na Golgoto.

A prišla je za kristjane milejša dōba. Sveta cesarica Helena je srčno hrepenela dobiti sveti križ. Po slavni zmagi svojega sina Konstantina nad Maksencijem ob milvijskem mostu s pomočjo svetega križa je še bolj hrepenela po pravem križu.

Šla je torej osemdesetletna cesarica na božjo pot v Jeruzalem in je dospela tja po trimesečnem težavnem potu leta 326. Tisto leto se je dala tudi ondi krstiti. Nato pa so začeli iskati sveti križ.

Podrli so paganski tempelj in po dolgem iskanju odkopali tri križe in slednjič našli še tri žeblje in napis križanja. Toda sedaj je bila težava določiti, kateri križ je Zveličajev, in katera sta križa razbojnikov. Makarij, ki je bil takrat jeruzalemski škof, je goreče molil, da bi mu Bog razodel, kateri je pravi križ Gospodov. Bila je pa takrat v Jeruzalemu plemenita gospa, ki je imela neozdravljivo bolezen, namreč gobe. Ta se je dotaknila dveh prvih križev, a brez uspeha; pri tretjem pa je bila hipoma ozdravljena. S tem je bilo spričano, kateri križ je pravi.

Pobožna cesarica je dala sezidati na golgotski gori veličastno cerkev božjega groba in dala v njo tretjino sv. križa; drugi del je poslala svojemu sinu Konstantinu v Carigrad; tretji del pa v Rim, katerega so shranili v cerkvi božjega jeruzalemskega groba.

Skrbno so čuvali Jeruzalemčani ta zaklad od leta 326. do leta 614.

Imenovanega leta pa pridere siloviti perzijski kralj Kozroe II. pred Jeruzalem, ga opustoši, oropa cerkev božjega groba in odpelje tudi sveti križ, ki je bil v srebrni posodi shranjen. Z njim odpeljejo v sužnjost tudi tedanjega jeruzalemskega patrijarha Aleksija, ki je skrbno čuval, da ne bi neverniki oskrunili svetega križa. A tudi neverniki so spoštovali to svetinjo in je niso poškodovali.

Leta 628. je zopet zasijala svoboda svetemu lesu. Carigrajski cesar Heraklij je premagal Perzijane in dobil nazaj vse ugrabljene stvari, med njimi tudi sveti križ. Slovesno so ga pripeljali do Jeruzalema. Na golgotsko goro ga je nesel sam cesar Heraklij, oblečen v trdo raševino, bos in gologlav. Tako je iznova zmagal sveti križ. Djali so ga v srebrno skrinjico, obdali ga z zlatom in okrasili z biseri. Od časa do časa je ondotni patrijarh tudi kak del odrezal od svetega križa in košček poslal kaki imenitni cerkvi. Že za časa sv. Cirila (348—386), jeruzalemskega škofa, se je razposlalo nad 100 križcev širom sveta.

V sedmem stoletju pa so Arabci dobili v posest Jezuzalem, in tako je spet prišel ta sveti kraj v neverniške roke.

Ker se je Jeruzalemski patrijarh bal, da ne bi Arabci skrunili svetega križa, razdelil ga je skrivaj v štiri dele in poslal tri dele v Pariz in Madrid četrti del pa je pridržal v Jeruzalemu. In ta del se še sedaj hrani v cerkvi božjega groba v Jeruzalemu.

Spomin najdenja svetega križa obhaja sveta cerkev vsako leto 3. maja: spomin pa, da so ga oteli iz rok Perzijanov, dné 14. septembra.

Večji deli svetega križa se nahajajo še sedaj na gori Atos, v Rimu, Madridu, Parizu, Benetkah, Bruselju, Gentu in drugod, manjše kosce ima pa več cerkvâ. Kolikor je meni znano, hranijo en košček svetega križa v Dobrépoljah na Dolenjskem.

(Konec prlh.)

Srečni drvar.

(Basen.)

Medved in zajec sta imela blizu drug pri drugem svoja brloga. V enem so bili mladi medvedi, v drugem pa mladi zajci.

Eden izmed zajčkov pa izvâ za medvedov brlog in hodi vsak dan medvedke kregat in oštevati.

Mladiči to povedó staremu medvedu, ki jih potolaži, rekoč:

„Le potrpite; jaz ga vjamem in vržem vam v jamo, da ga raztrgate in se ž njim pogostite.“

Mladiči se razveselé in komaj čakajo trenutka, ko bo padel zajec v brlog.

Stari kosmatinec pa se skrije za grm in čaka zajčkovega prihoda. Kmalu ga dočaka.

Zajec gre k jami kakor po navadi in začne oštevati mlade medvedke:

„No, vi mladi gospodki, kosmatinčki, pridite ven in mi kako lepo zapojte!“

Na vse pretege se jim smeji in jih izziva.

V hipu plane stari medved iz zatišja in hlastne po zajcu. A ta zbeži proti domu, medved pa za njim. Zajec skoči skozi drevo, ki je raslo tik pri zemlji in je imelo dva vrha. Medved hoče za njim, a obtiči med debloma. Zvija se in nopenja, da bi se osvobodil, toda zastonj. Ne more ni naprej ni nazaj. Zajec pa se mu zdaleč smeji in odskaklja proti domu.

Na glasno tulenje medveda prihiti drvar s sekiro in zamahne po medvedu. Ta pa ga zaprosí:

„Pusti mi življenje in reši me, pa ti pokažem votlo drevo, ki je polno sladkega medu. Lahko ga naložiš poln koš in odneseš.“

Drvar hitro odseka en vrh in reši zverino. Medved pokaže res drvarju štor z medom, a naroči mu, da naj o njem nikomur ne pove.

Drvar naloži koš z medom in ga odnese domov. Doma pa ga poprašujejo otroci, kje je dobil toliko medu. On pa ostane nem kot skala.

Vpraša ga žena:

„Kje si pa dobil toliko medu?“ Mož ji kratko odvrne: